

Kutupyıldızı'nı Nasıl Buluruz?

Gökyüzünde gözleyebildiğimiz yüzlerce yıldız var. Ama bir gün gözlediğimiz yıldız tekrar bulabilmemiz çok zor. Yıldızların gökyüzündeki yerlerini öğrenmenin en kolay yolu öncelikle Kutupyıldızı'nın yerini öğrenmek. "Demirkazık" da denen Kutupyıldızı, gökyüzünde görebildiğimiz yer değiştirmeyen tek yıldız. Üstelik de bulunduğumuz yerden kuzeyi bulmamızı sağlar.

Gece gökyüzüne bakarak Kutupyıldızı'nı, dolayısıyla da kuzey yönünü bulabiliriz. Bunun için ilk olarak Büyükayı takımyıldızını bulmamız gerekiyor. Büyükayı takımyıldızı büyük bir kepçeye benzer. Bu kepçenin çorba konulan çukur kısmındaki iki yıldız biraz daha parlak olur. Kolumuzu gergin bir şekilde tutarak parmağımızı ileri doğru uzatalım. Daha sonra parmağımızı bu iki yıldızın birinden diğerine doğru ilerliyormuş gibi hareket ettirerek düşsel bir çizgi çizelim. Sonra bu çizgiyi aynı doğrultuda devam ettirelim. Parmağımızın, iki yıldız arasındaki uzaklığın beş katı kadar ilerlediği noktada çok parlak olmayan bir yıldız görürüz. İşte Kutupyıldızı'nı bulduk!

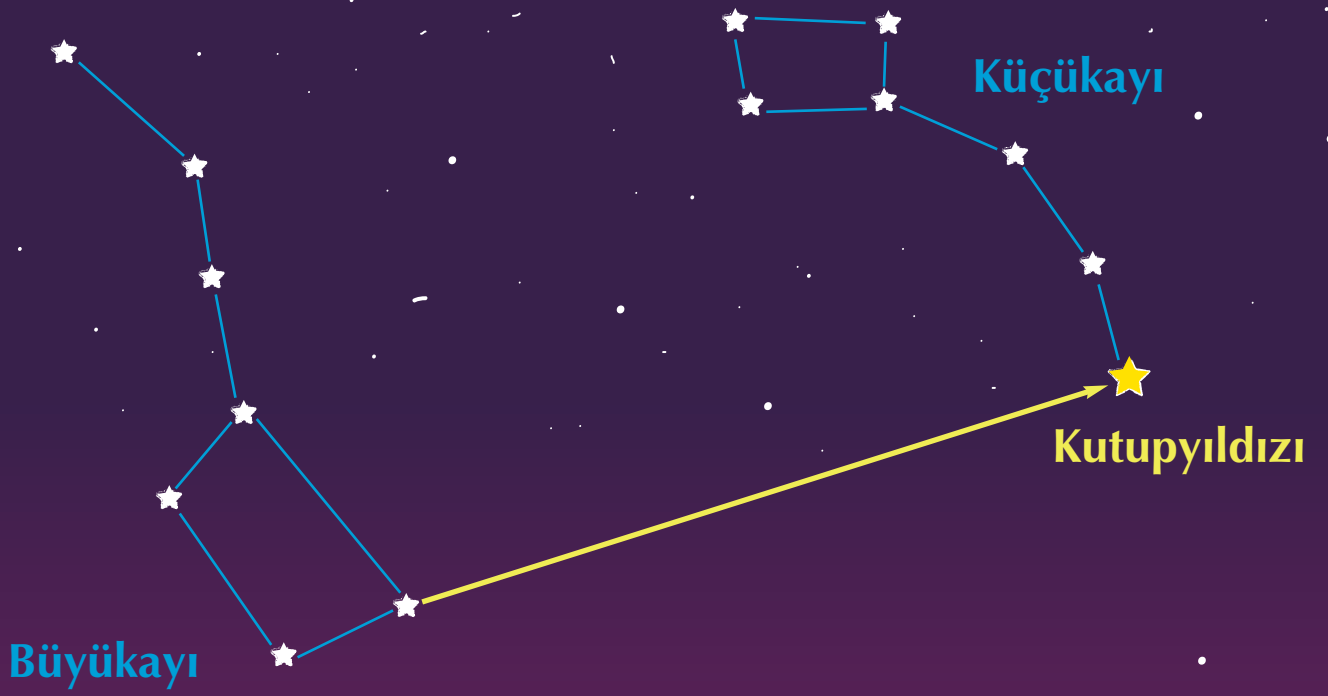
Kutupyıldızı, Küçükayı takımyıldızının en parlak yıldızı. Küçükayı takımyıldızı da cezveye benzer ama Büyükayı'dan daha küçüktür.

Kutupyıldızı'nı tam kuzey yönünde görürüz. Yüzümüzü kuzeye döndüğümüzde, arkamız güney, sağımız doğu, solumuz da batıyı gösterir. Yönleri bu şekilde bulabilmemiz, gezegenleri ve yıldızları bulmamızı da kolaylaştırır.

Yıldızlar gece boyunca hareket ederler. Tıpkı Güneş gibi, diğer yıldızlar da gökyüzünde doğudan batıya doğru hareket ediyor gibi görünürler. Dünya batıdan doğuya doğru döndüğü için biz yıldızları da doğup batıyor gibi görürüz. Ancak Kutupyıldızı'nı doğup batıyor gibi görmeyiz. Çünkü Kutupyıldızı, Dünya'nın dönme eksenini doğrultusundadır. Bu nedenle onu hep aynı yerde görürüz.

Tüm bu anlattıklarımızı bir elma yardımıyla daha iyi anlayabiliriz. Elmayı, sapı yukarıda duracak şekilde turalım. Elmanın sapının olduğu yerden alt kısmına doğru bir çöp şiş geçirelim. Elmanın Dünya olduğunu varsayalım. Şiş sayesinde elmayı

bir tur döndürdüğümüzde Dünya'nın bir günlük dönme hareketini gerçekleştirmiş oluruz. Elmanın üzerinde küçük bir kurtçuk olsaydı, bu kurtçuk her şeyi kendi

çevresinde dönüyor sanacaktı. Tıpkı bizim yıldızları dönüyor sandığımız gibi. Şişin en üst noktasında Kutupyıldızı'nın olduğunu varsayalım. Kurtçuğun da şişin uç kısmındaki Kutupyıldızı'na doğru baktığını düşünelim. Kurtçuk bu durumda her şeyi Kutupyıldızı'nın çevresinde dönüyormuş gibi görür. İşte bizim kurtçuğun durumunda olduğu gibi, Kutupyıldızı da yaklaşık olarak Dünya'nın dönme eksenini üzerinde bulunur. Bu nedenle Kutupyıldızı dönmüyormuş gibi, diğer yıldızlar da Kutupyıldızı'nın çevresinde dolanıyor gibi görünür. Bu özelliği sayesinde Kutupyıldızı'nı bulmak ve ardından yönleri belirlemek çok kolay olur.

